
FORMAR LECTORS A L'ESCOLA INFANTIL I PRIMÀRIA

Isabel Solé

Dpt. de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Universitat de Barcelona

EL LECTOR

Qui és lector?

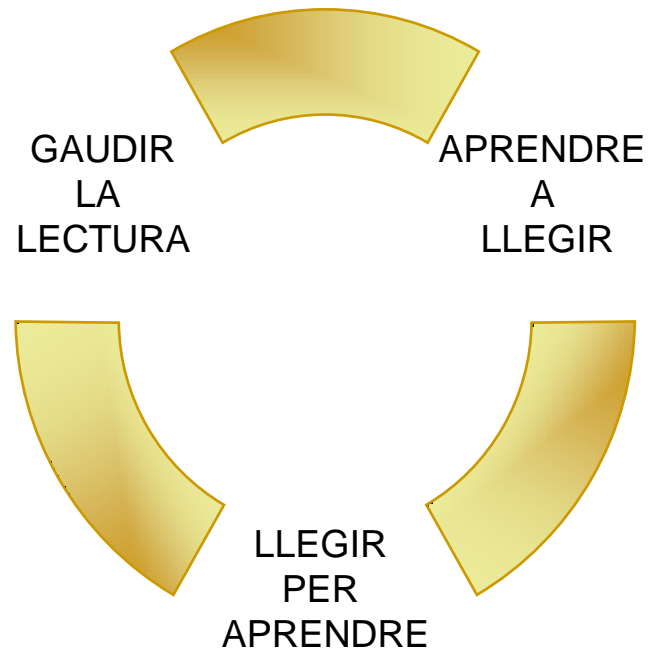
Aquell qui pot utilitzar la lectura amb autonomia, per a gaudir, aprendre i resoldre situacions de la vida quotidiana, en tots els àmbits:

- Personal
- Acadèmic
- Social
- Laboral

Llegir és diverses coses al llarg de la biografia d'un individu però sempre, la lectura, és un **REGAL**.

Formar la competència lectora: un tamboret de tres peus

implicacions

Implicacions: Els mestres hem de comprendre...

... el procés que segueixen els nens per a comprendre el nostre sistema d'escriptura i com intervenir-hi en conseqüència

... que la lectura no és una tècnica que s'aprèn en un cicle concret i després "s'aplica tal qual" a diversos textos; sinó una capacitat que es reconstrueix, fent-se més potent, complexa i adaptable

... que el gust per la lectura no ve donat; s'adquireix i s'alimenta en situacions que conviden a llegir i en les que el lector es veu competent, encuriosit i gratificat

---

Implicacions: Per tant

...atenció a l'aprenentatge inicial de la lectura i l'escriptura: Què saben els debutants? Com ho aprofitem? Com intervenim?

... aprendre a llegir no s'esgota en un curs o cicle; al llarg de tota l'escolaritat, la lectura és una qüestió de projecte de centre i com a tal s'ha de contemplar

...importància dels aspectes emocionals i afectius, del sentit de llegir al llarg de tota l'escolaritat

---

Alfabetització

- Sentit ampli: parlar, escoltar llegir i escriure
    - Usos orals i escrits que es mediatitzen mútuament

  - Processos el domini dels quals presenta diversos nivells (Wells, 1987)
    - **Executiu**: codi d'accés
    - **Funcional**: ús en la comunicació interpersonal habitual, quotidiana
    - **Instrumental**: medi per obtenir, fixar i comunicar informacions i el coneixement d'altres
    - **Epistèmic**: medi per a transformar el propi coneixement, per pensar, eina conceptual
-

COMPRENSIÓ LECTORA

The diagram illustrates the components of reading comprehension. At the top, the title 'COMPRENSIÓ LECTORA' is followed by two large, dark blue arrows pointing towards each other. The left arrow is labeled 'LECTOR' and the right arrow is labeled 'TEXTO/S'. Below each arrow is a light blue rectangular box containing a list of related concepts. The 'LECTOR' box lists 'FINALITAT', 'CONEIXEMENTS', 'SENTIT', and 'ESTRATÈGIES'. The 'TEXTO/S' box lists 'CONTINGUT', 'ESTRUCTURA', 'FORMAT', and 'TASCA'.

LECTOR

TEXTO/S

FINALITAT
CONEIXEMENTS
SENTIT
ESTRATÈGIES

CONTINGUT
ESTRUCTURA
FORMAT
TASCA

COMPRESIÓ LECTORA: Els textos

CONTINGUT
ESTRUCTURA
FORMAT
TASCA

COMPRESIÓ LECTORA: El lector

FINALITAT
CONEIXEMENTS
SENTIT
ESTRATÈGIES

ENSENYAR LA LECTURA ESTRATÈGICA

Direcció, planificació, realització i supervisió

ABANS

DURANT

DESPRÉS

Objectiu ,
representació de la
tasca i d'un
mateix,
coneixement previ,
anàlisi text

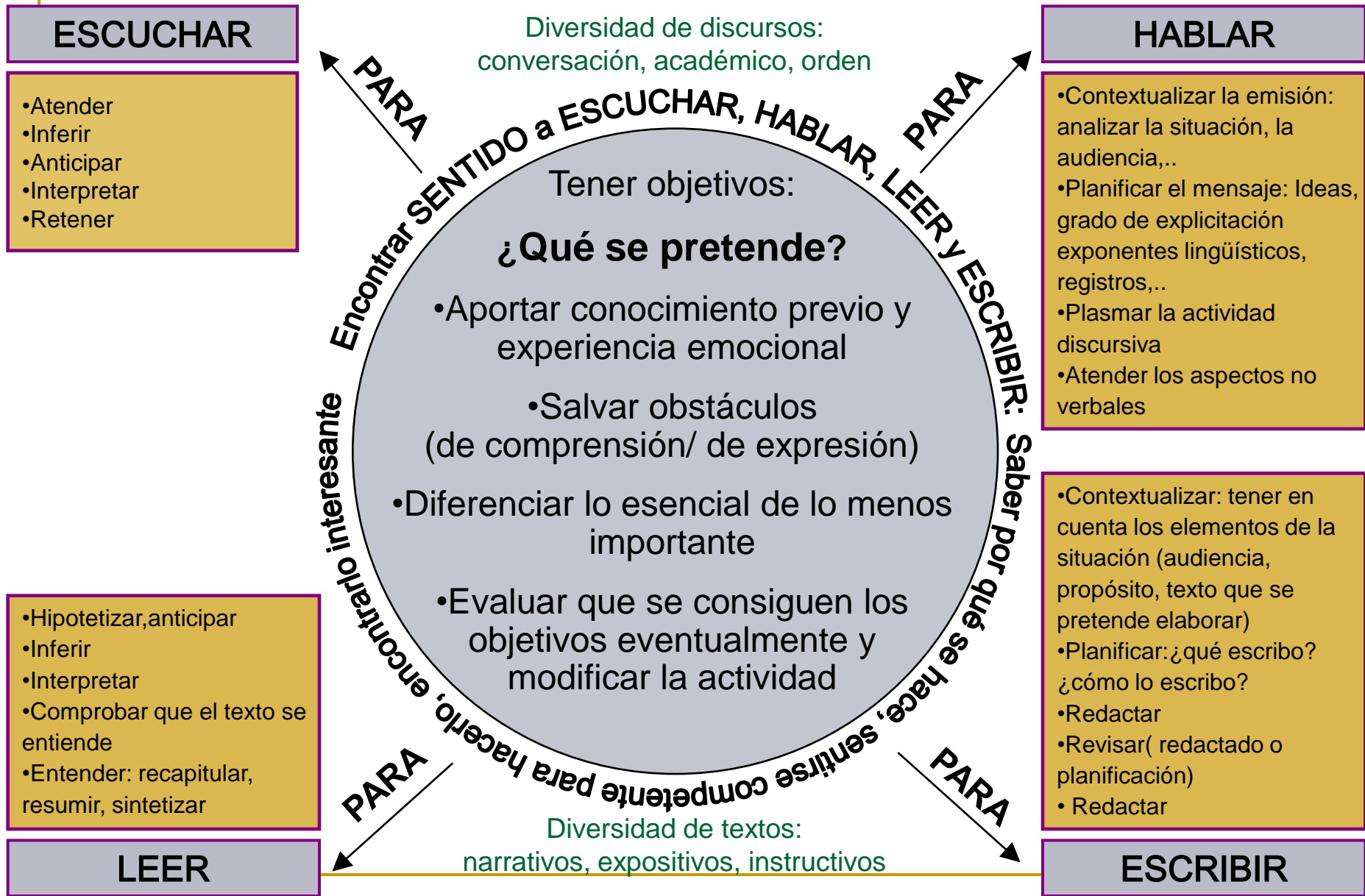
Identificar idees
clau , relacionar-les,
controlar la pròpia
comprensió, rellegir,
utilitzar l'escriptura

Recapitular,
valorar,
contrastar els
resultats amb els
objectius, utilitzar
l'escriptura

Lectura estratègica: lectura profunda i implicada

- **Què pretenc** llegir (o dir, escoltar, escriure)?
- **Per què?** Quina necessitat o interès em mou a fer-ho?
- Disposo dels recursos i de les ajudes necessàries? **Podré obtenir una experiència satisfactòria?**
- **Com** he de llegir?
- **Què sé** sobre allò que he de llegir (o dir, escoltar, escriure) i **com** he de **fer-ho**?
- **Amb quines dificultats em trobo** a l'hora de comprendre-ho (o para expressar)?
- **Què és essencial** pera la finalitat que persegueixo?
- Estic aconseguint els meus objectius? **He de modificar les meves estratègies?**

Situaciones autogestionadas/cogestionadas

Situaciones autogestionadas/cogestionadas

Alguns principis generals per formar lectors

Fer de la lectura una activitat estratègica

- Ensenyament estratègic: de la heterorregulació a l'autorregulació per:
    - saber **què, per què i per a què** es llegeix
    - saber escollir la modalitat i el tipus de lectura adequada
    - saber avaluar fins a quin punt s'han assolit els objectius buscats amb la lectura
    - saber modificar si és necessari
    - utilitzar l'escriptura quan sigui necessari (notes, esquemes...)
    - Lectura individual i personal, autodirigida i autorregulada
    - Models experts, adults i iguals
-

Alguns principis generals per a formar lectors

La responsabilitat d'ensenyar a llegir és del centre

- La lectura: projecte d'etapa i de centre
  - Aprendre a gaudir la lectura
  - Aprendre a llegir
  - Llegir per aprendre

Fer del centre un context lletrat, una comunitat de lectors i escriptors

- Es llegeix i escriu, als centres? Qui? Quan? A qui?
  - La biblioteca: cor del centre
  - Promoure el plaer de llegir més enllà de l'anecdòtic
-

Alguns principis generals per formar lectors

Combatre la rutina

- La rutina: principal enemic de l'aprenentatge de la lectura
    - Diversitat de propòsits i projectes
    - Diversitat de textos
    - Diversitat de formats i suports
    - Diversitat d'organitzacions socials: interacció entre iguals i la lectura, la lectura amb la mestra, lectura personal, etc.
    - Diversitat de tipus de lectura: coral, silenciosa, etc.
-

Alguns principis generals per formar lectors

Atendre la dimensió emocional i afectiva de la lectura

- ❑ Ensenyar a estimar la lectura
  - ❑ Lectura i autoestima
  - ❑ Text i lector, activitat privada
  - ❑ Condicions contextuais
-

Alguns principis generals per formar lectors

La diversitat és la norma

- Alguns no tenen cap dificultat per voler aprendre a llegir mentre que d'altres necessitaran més ajuda per a interessar-se pels llibres, els contes, les històries, el coneixement...
  - Alguns tindran èxit des del principi i aprendran a llegir, alhora que a veure's més competents i reconeguts; d'altres trobaran un camí més difícil.
  - En alguns casos, el sistema familiar actua com una potent ajuda per a l'aprenentatge [de la lectura], i en d'altres casos el context és menys favoridor.
-

Alguns principis generals per formar lectors

Actuar ràpid, de manera preventiva i normalitzada

- No esperar quan s'observen dificultats de lectura
  - Generar expectatives positives, sobre la capacitat d'ensenyar dels mestres i dels alumnes per a aprendre
  - Optimitzar (diversificar, intensificar, aprofitar els recursos) les situacions d'ensenyament per eliminar les barreres a l'aprenentatge de la lectura:
    - Analitzar acuradament les condicions de partida de cadascú
    - Planificar intervencions més preventives i enriquidores que correctives
    - Considerar els diversos suports per aprendre a llegir com “la norma”, no com l'excepció.
-

Alguns principis generals per formar lectors

Actituds i valors

Fomentar una actitud beligerant a favor de que tots els alumnes puguin aprendre a llegir i a gaudir la lectura

- ❑ No acceptar passivament el fracàs dels alumnes (Davaud, 1993)
  - ❑ Activar tots els recursos per aprofitar al màxim les seves possibilitats
  - ❑ Reflexionar sobre el fet que en un percentatge molt elevat dels alumnes que experimenten dificultats de lectura, no hi ha condicions personals que permetin explicar-les
-

“En el fondo, el deber de educar consiste, mientras se enseña a los niños a leer (...), en darles los medios para juzgar libremente si sienten o no “la necesidad de los libros”. Porque si podemos admitir perfectamente que un particular rechace la lectura, es intolerable que sea –o crea que es- rechazado por la lectura.

Ser excluido de los libros –incluso de aquellos de los que podríamos prescindir- es una tristeza inmensa, una soledad dentro de la soledad”

(Pennac, D., 1993, p. 145)
